

Odnos potrebe za dramom i stava prema ogovaranju

Turkalj, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:104293>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-09**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju

Sveučilišni jednopredmetni preddiplomski studij psihologije

Ivana Turkalj

Odnos potrebe za dramom i stava prema ogovaranju

Završni rad

Zadar, 2022.

Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju

Sveučilišni jednopredmetni preddiplomski studij psihologije

Odnos potrebe za dramom i stava prema ogovaranju

Završni rad

Student/ica:

Ivana Turkalj

Mentor/ica:

izv. prof. dr. sc. Vera Čubela Adorić

Zadar, 2022.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Ivana Turkalj**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Odnos potrebe za dramom i stava prema ogovaranju** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 2022.

Sadržaj	
Sažetak.....	1
Abstract.....	2
1. Uvod.....	3
1.1. Potreba za dramom	3
1.2. Stav prema ogovaranju	4
2. Cilj, problemi i hipoteze.....	7
2.1. Cilj	7
2.2. Problemi	7
2.3. Hipoteze.....	7
3. Metoda.....	8
3.1. Sudionici.....	8
3.2. Mjerni instrumenti	8
3.3. Postupak	9
4. Rezultati	10
5. Rasprava.....	14
5.1. Odnos potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju.....	14
5.2. Doprinos komponenti potrebe za dramom objašnjenju stavova prema ogovaranju.....	15
5.3. Odnos potrebe za dramom i stava prema ogovaranju s dobi sudionika	16
5.4. Spolne razlike u potrebi za dramom i stavovima prema ogovaranju	17
5.5. Završna razmatranja	18
6. Zaključci.....	20
7. Literatura	21

ODNOS POTREBE ZA DRAMOM I STAVA PREMA OGOVARANJU

Sažetak

Potreba za dramom definirana je kao složena osobina ličnosti pojedinaca koji impulzivno manipuliraju drugima iz pozicije žrtve. Neformalni razgovor tijekom kojega se dijele osobne informacije o nekome koji nije sudionik razgovora jest ogovaranje. Glavni cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos između potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju, uključujući prediktorski doprinos komponenti potrebe za dramom objašnjenju varijance stavova prema ogovaranju. Osim toga, ispitane su njihove relacije sa spolom i dobi sudionika. U istraživanju je sudjelovalo 299 osoba (223 žene i 76 muškaraca) u dobi od 18 do 65 godina ($M = 33.00$, $SD = 11.23$), koji su ispunili *online* upitnik. Mjerni instrumenti korišteni u ovom istraživanju su Skala potrebe za dramom te Skala stavova prema ogovaranju. Dobiveni rezultati pokazuju da je potreba za dramom pozitivno povezana sa stavovima prema ogovaranju, uključujući socijalno i moralno vrjednovanje ogovaranja. Interpersonalna manipulacija je jedina komponenta potrebe za dramom koja korelira s obje dimenzije stava prema ogovaranju i jedini značajni prediktor stava prema ogovaranju i njegovih dviju dimenzija. Komponenta izigravanja žrtve nije se pokazala povezanom sa stavom prema ogovaranju, a za komponentu impulzivne direktности dobivena je značajna ali niska korelacija s dimenzijom socijalnog vrjednovanja ogovaranja. Također, utvrđena je značajna negativna povezanost dobi i stavova prema ogovaranju, prvenstveno s dimenzijom njegovog socijalnog vrjednovanja. Značajne spolne razlike utvrđene su na mjerama interpersonalne manipulacije i stava prema ogovaranju (posebice dimenzije njegovog moralnog vrednovanja), pri čemu muški sudionici imaju, u prosjeku, veći rezultat od ženskih sudionika.

Ključne riječi: potreba za dramom, stav prema ogovaranju, spolne razlike, povezanost s dobi

THE RELATIONSHIP BETWEEN NEED FOR DRAMA AND ATTITUDE TOWARDS GOSSIPING

Abstract

Need for drama is defined as a compound personality trait in which individuals impulsively manipulate others from a position of perceived victimization. Informally sharing news about someone's personal affairs while the person is not a participant of the conversation is considered gossiping. The main aim of this study was to examine the relationship of the need for drama with the attitudes towards gossip, including the contribution of the need for drama components as predictors explaining the variance in attitudes towards gossip. In addition, their relations with participants' sex and age were assessed. Participants in the study were 299 (223 females and 76 males) persons aged between 18 and 65 years ($M = 33.00$, $SD = 11.23$), who filled out an online questionnaire. The instruments used in this study include the Need for Drama Scale and the Attitudes Towards Gossip Scale. The results indicate a positive relationship of the need for drama and the attitudes towards gossip, including both social and moral value of gossip. Interpersonal manipulation was the only component of the need for drama that correlated positively with both dimensions of the attitude towards gossip and the only significant predictor of the overall attitude and its two dimensions. The persistent perceived victimhood component was not found to covary with attitude towards gossip, whereas the component of impulsive outspokenness was found to correlate significantly albeit weakly with the social value dimension of the attitude towards gossip. Also, significant negative association was found between age and attitudes towards gossip, in particular with its social value dimension. A significant sex difference was observed for measures of interpersonal manipulation and attitudes towards gossip (in particular, its moral value dimension), with male participants scoring higher than female participants.

Key words: need for drama, attitudes towards gossip, sex differences, relationship with age

1. Uvod

1.1. Potreba za dramom

Potreba za dramom je relativno nov konstrukt čije je intenzivnije istraživanje započelo sredinom prošlog desetljeća (Ćubela Adorić i sur., 2020). U literaturi se spominje i prije tog vremena, međutim ne kao potreba za dramom, već kao dramatična ličnost kod kliničke populacije. Takva ličnost često je pripisivana graničnom poremećaju ličnosti te histrioničnom poremećaju (Ninković, 2017). Pojedinci s ovom dijagnozom skloni su pretjeranom traženju pažnje, samodestruktivnom ponašanju, traženju validacije od drugih, impulzivni su te skloni dramiziranju (Blagov i sur., 2007). Osim toga, vole biti u centru pažnje te nastoje šarmirati druge (Oldham, 1995, prema Panksepp, 2004). Međutim, dramatična ličnost utvrđena kod kliničke populacije kao takva nije pogodna za istraživanja na općoj populaciji, pošto određeni aspekti dramatične ličnosti, kao što su samoozljeđivanje i pretjerano naglašena seksualnost, nisu rasprostranjeni među nekliničkom populacijom u toj mjeri. Prekretnica je uslijedila kada su Frankowski i suradnici (2016) konstruirali Skalu potrebe za dramom (NFD, *Need for Drama*) te istražili konstrukt potrebe za dramom na nekliničkoj populaciji. Autori su ovaj konstrukt definirali kao složenu osobinu ličnosti koju karakterizira neprilagođeno ponašanje. Pojedinci s izraženom potrebom za dramom, generalno govoreći, vode kaotične živote u koje nerijetko uključuju osobe iz svoje okoline. Često potiču krize i sukobe u bliskim i profesionalnim odnosima. U bliskim odnosima, zapaženo je da imaju povijest narušenih odnosa i neuspjelih veza, dok su na radnom mjestu kontraproduktivni (Ćubela Adorić i sur., 2020). Pojedinci s izraženom potrebom za dramom manipuliraju drugima u svoju korist, iznose svoje mišljenje bez obzira na posljedice te sebe percipiraju kao žrtvu svakodnevnih okolnosti. Stoga je Skala potrebe za dramom sastavljena od tri subskale: interpersonalne manipulacije, impulzivne direktnosti i izigravanja žrtve.

Interpersonalna manipulacija

Interpersonalna manipulacija se odnosi na nastojanje pojedinca da utječe na ponašanje drugih kako bi zadovoljio svoje želje i potrebe (Frankowski i sur., 2016). Manipulativnost kao osobina je često proučavana u kontekstu crta ličnosti mračne trijade – psihopatije, narcizma i makijavelizma. U prethodnim istraživanjima (Frankowski i sur., 2016; Ninković, 2017) utvrđena je, između ostalog, pozitivna povezanost interpersonalne manipulacije i navedenih crta ličnosti, posebice sa psihopatijom, te s pozitivnijim stavom prema ogovaranju, o čemu kasnije biti više riječi.

Impulzivna direktnost

Impulzivna direktnost, također u literaturi spominjana kao impulzivni govor ili otvoreni govor, označava tendenciju pojedinca da otvoreno iznosi svoje mišljenje neovisno o situaciji (Frankowski i sur., 2016). Takvo ponašanje sa sobom nosi potencijalno štetne posljedice za tog pojedinca ili nekog iz njegove okoline, pošto primjerenost izrečenih riječi ovisi o situaciji u kojoj se pojedinac nalazi. Uz to, opaženo je da su impulzivni pojedinci skloni objavljivanju svojih sukoba na društvenim mrežama, time čineći svoje osobne krize javnima (Frankowski i sur., 2016).

Izigravanje žrtve

Izigravanje žrtve jest sklonost pojedinca da sebe percipira kao žrtvu svakodnevnih okolnosti i tuđeg ponašanja. Zbog svoje negativne emocionalnosti, pojedinci s izraženom potrebom za dramom, određene situacije tumače kao napad na njih same (Frankowski i sur., 2016). Pojedinci koji nemaju izraženu potrebu za dramom takve okolnosti percipiraju kao nešto bezazleno i sasvim uobičajeno te tome ne pridodaju posebnu važnost. Pored navedenog, osjetljivi su na kritike te se nerijetko lako uvrijede (Ćubela Adorić i sur., 2020). Također, sklonost okrivljavanju drugih za vlastite nevolje, omogućuje pojedincu da opravda vlastito manipulativno ponašanje (Frankowski i sur., 2016).

Pojedinci skloni dramati češće ogovaraju kako bi utjecali na tuđe mišljenje i ponašanje u vlastitu korist, stvaraju međuljudske sukobe na radnom mjestu i češće izjavljuju da su upravo oni žrtve tuđeg ogovaranja (Ellwardt i sur., 2012). Također, i potreba za dramom i stav prema ogovaranju su povezana s crtama ličnosti mračne trijade – psihopatijom i narcizmom (Lyons i Hughes, 2015). U istraživanju Frankowskog i suradnika (2016) utvrđena je pozitivna povezanost potrebe za dramom, posebice interpersonalne manipulacije, i stavova prema ogovaranju. Pojedinci s izraženom potrebom za dramom su bili skloniji pozitivno vrjednovati socijalni i moralni aspekt ogovaranja. Autori navode da ovakav stav vjerojatno služi opravdavanju vlastitog ponašanja (Frankowski i sur., 2016).

1.2. Stav prema ogovaranju

Ogovaranje se definira kao neformalan razgovor tijekom kojeg se razmjenjuju informacije (pozitivne ili negativne) o životima pojedinaca koji ne sudjeluju u razgovoru (Foster, 2004; Litman i Pezzo, 2005). Međutim, pojedinci koji ogovaraju percipiraju sebe „socijalno znatiželjnima“ (Massar i sur., 2012), pošto se ogovaranje, u svakodnevnom životu,

interpretira kao nepoželjna radnja. Procijenjeno je da se oko dvije trećine razgovora između osoba odrasle dobi svodi na teme koje se tiču socijalnih kontakata (Hartung i Renner, 2013). Sami sadržaj ogovaranja ovisi o različitim karakteristikama sugovornika kao što su spol, zanimanje i slično.

Kako bi odgovorili na pitanja tko, što i koliko često odgovara, Nevo i suradnici (1993) su razvili Upitnik sklonosti ogovaranju (TGQ, *Tendency to Gossip Questionnaire*) u kojem su specificirali četiri domene ogovaranja: fizički izgled, postignuće, socijalne informacije i sublimirano ogovaranje. Utvrdili su da postoji spolna razlika u sklonosti ogovaranju fizičkog izgleda, pri čemu su sudionice bile sklonije ogovarati nego muški sudionici. Također je utvrđeno da studenti koji su usmjereni na profesije koje se tiču ljudi više ogovaraju u odnosu na studente koje zanimaju ostala područja (Nevo i sur., 1993). Eckhaus i Ben-Hador (2017) navode da nema spolnih razlika u količini, već u sadržaju ogovaranja. Žene su sklonije komentirati socijalne odnose i fizički izgled drugih žena, dok muškarci imaju tendenciju komentirati status, moć i postignuća drugih muškaraca. Dok su Nevo i suradnici (1993) istraživali sklonost ogovaranju, Litman i Pezzo (2005) su odlučili istražiti stavove prema ogovaranju te su konstruirali Skalu stavova prema ogovaranju (ATG, *Attitudes Towards Gossip*). Skala obuhvaća dvije domene: socijalno i moralno vrjednovanje ogovaranja.

Socijalno vrjednovanje

Usprkos pretežito negativnoj percepciji ogovaranja među laicima, različiti autori navode višestruke koristi od ogovaranja. Putem razmjene informacija o socijalnim odnosima, ljudi uče o pravilima i normama kako vlastite, tako i tuđe kulture (Kelam, 2018). Slušajući o tuđim (ne)djelima, pojedinci usvajaju informacije o tome što je (ne)poželjno raditi, kakve su posljedice određenih radnji te donose zaključke koja ponašanja bi trebali manifestirati, odnosno izbjegavati (Baumeister i sur., 2004). Prema Martinescu i suradnicima (2014), ogovaranje služi samopoboljšanju, samopromociji i samozaštiti. Pored navedenog, ogovaranje služi utvrđivanju osjećaja vlastitog identiteta, održavanju grupnih normi te nudi mogućnost socijalne usporedbe (Nevo i sur., 1993). U istraživanju Litmana i Pezza (2005) je utvrđeno da pojedinci s pozitivnijim stavom prema socijalnom vrjednovanju ogovaranja cijene koristi ogovaranja, bez obzira na njegove negativne posljedice.

Moralno vrjednovanje

Osim što se ogovaranjem promovira vlastita reputacija, također se narušava reputacija osobe koju se ogovara (Campbell, 2004). Razmjena informacija o tuđim životima može imati za

svrhu da se naštetiti potencijalnim suparnicima i neprijateljima, ovisno o vrsti informacija koje se dijele (Galen i Underwood, 1997, prema Litman i Pezzo, 2005). Ovakvo ponašanje se može promatrati kao indirektna, socijalna i relacijska agresija (McAndrew, 2014). Uzevši u obzir takvu percepciju ogovaranja, kada se na ogovaranje eksplicitno ukaže, pojedinci često osjećaju krivnju i sram te pokušavaju opravdati sudjelovanje u ogovaranju (npr. „samo razgovaramo“). Prema nekim autorima (Bok, 1983, prema Foster, 2004) ogovaranje se ni u kojem slučaju ne može moralno opravdati, pošto se radi o zadiranju u tuđu privatnost. Međutim, mišljenja o pojedincima koji ogovaraju su različita – oni koji često ogovaraju su manje omiljeni u društvu (Farley, 2011), no oni koji rijetko sudjeluju u ogovaranju bivaju socijalno marginalizirani (Foster, 2004).

Kao što je već navedeno, Frankowski i suradnici (2016) utvrdili su da rezultati na Skali stava prema ogovaranju pozitivno koreliraju s rezultatima na Skali potrebe za dramom. Drugih istraživanja ove relacije, koliko je poznato, do sada nije bilo. Također, fokus dosadašnjih istraživanja ogovaranja kod nas bio je na sklonosti ogovaranju (npr. Kelam, 2018), a ne na stavu prema ogovaranju i, koliko je poznato, Skala stava prema ogovaranju do sada nije prevedena na hrvatski jezik. Budući da je ovo prva primjena te skale, u ovom radu bit će prikazani rezultati analiza njezine povezanosti s nekim sociodemografskim karakteristikama sudionika (spol i dob). U studijama koje su proveli Litman i Pezzo (2005) utvrđeno je da muški sudionici iskazuju, u prosjeku, pozitivniji stav prema ogovaranju, uključujući obje njegove dimenzije. U dosadašnjim primjenama Skale potrebe za dramom uglavnom nisu utvrđene spolne razlike; izuzetak je Subskala interpersonalne manipulacije, na kojoj su u jednoj primjeni muški sudionici imali, u prosjeku, veći rezultat od ženskih sudionika (Ćubela Adorić i sur., 2020; Vulin, 2019). Konačno, dosadašnje primjene ove skale pokazuju da je u dobno heterogenim uzorcima iz opće populacije potreba za dramom (prvenstveno sklonost interpersonalnoj manipulaciji) negativno povezana s dobi sudionika (Ćubela Adorić i sur., 2020; Frankowski i sur., 2016).

2. Cilj, problemi i hipoteze

2.1. Cilj

Osnovni cilj ovog istraživanja bio je ispitati odnos između potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju u uzorku sudionika iz RH, uključujući prediktorski doprinos komponenti potrebe za dramom objašnjenju varijance stavova prema ogovaranju. Dodatni cilj je bio ispitati odnos potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju s dobi i spolom sudionika.

2.2. Problemi

- 1) Ispitati povezanost između potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju.
- 2) Utvrditi uspješnost predviđanja stavova prema ogovaranju na temelju pojedinih komponenti potrebe za dramom.
- 3) Ispitati povezanost dobi sudionika s potrebom za dramom i stavovima prema ogovaranju.
- 4) Ispitati razliku u potrebi za dramom i stavu prema ogovaranju između muških i ženskih sudionika.

2.3. Hipoteze

- 1) Sudionici s izraženijom potrebom za dramom će imati pozitivniji stav prema ogovaranju. Očekuje se da će interpersonalna manipulacija i izigravanje žrtve biti pozitivno povezane sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja, dok će impulzivna direktnost biti pozitivno povezana sa socijalnim vrjednovanjem ogovaranja, no ne i moralnim.
- 2) Očekuje se da će interpersonalna manipulacija imati značajan doprinos objašnjenju varijance stavova prema ogovaranju, dok impulzivna direktnost i izigravanje žrtve neće biti značajni prediktori.
- 3) Pretpostavka je da će dob sudionika biti negativno povezana s potrebom za dramom i stavom prema ogovaranju.
- 4) Pretpostavka je da neće biti značajne razlike u iskazanoj potrebi za dramom između muških i ženskih sudionika. Međutim, očekuje se da će muški sudionici imati, u prosjeku, pozitivniji stav prema ogovaranju nego sudionice.

3. Metoda

3.1. Sudionici

U istraživanju je sudjelovalo 299 osoba (223 žene i 76 muškaraca) u dobi od 18 do 65 godina ($M = 33.00$, $SD = 11.23$). Upitniku je pristupilo ukupno 305 osoba, ali podaci koje je dalo njih šestero nisu uključeni u provedene analize jer nisu punoljetni (što je bio uvjet za sudjelovanje) ili su unijeli nelogične podatke, poput dobi veće od 1000 godina i pogrešno označenog odgovora na čestici za kontrolu pažnje.

3.2. Mjerni instrumenti

U ovom istraživanju korištena su dva upitnika: Skala potrebe za dramom te Skala stavova prema ogovaranja. Uz navedene skale, prikupljeni su podaci o spolu i dobi sudionika. Kao što je već navedeno, s ciljem kontrole pažnje pri popunjavanju upitnika, korištena je jedna čestica u kojoj se od sudionika tražilo da na skali procjene od pet stupnjeva označe procjenu 3.

Skala potrebe za dramom (Need for Drama Scale, Frankowski i sur., 2016; adaptirale Ćubela Adorić i sur., 2020)

Skala sadrži ukupno 12 čestica koje su raspoređene na tri subskale. Četiri čestice pripadaju Subskali interpersonalne manipulacije (npr. *Ponekad je zabavno unijeti malo nemira među ljude.*). Iduće tri čestice pripadaju Subskali impulzivne direktnosti (npr. *Često mi je teško svoje komentare zadržati za sebe.*). Posljednjih pet čestica se odnosi na Subskalu izigravanja žrtve (npr. *Često se pitam zašto se meni događaju tako glupe stvari.*). Prema uputi, sudionici su na skali od 7 stupnjeva trebali označiti u kojoj se mjeri slažu s pojedinom izjavom (1 = uopće se ne slažem, 7 = u potpunosti se slažem). Ukupni rezultat na skali i subskalama određuje se kao prosječna vrijednost procjena na pripadajućim česticama. Veći rezultat upućuje na veću izraženost potrebe za dramom (Ćubela Adorić i sur., 2020). U ovom istraživanju skala je pokazala zadovoljavajuće visoku unutrašnju konzistenciju (Cronbach $\alpha = .78$), kao i pripadajuće subskale (interpersonalna manipulacija: $\alpha = .71$, impulzivna direktnost: $\alpha = .69$, izigravanje žrtve: $\alpha = .80$).

Skala stavova prema ogovaranju (Attitudes Towards Gossiping Scale, Litman i Pezzo, 2005; adaptirale Turkalj i Ćubela Adorić, 2021)

Za potrebe istraživanja izvorna skala, koju su konstruirali Litman i Pezzo (2005), je prevedena na hrvatski jezik u sklopu kolegija Psihologijski praktikum 1. Skala sadrži 12

čestica koje su podijeljene na dvije subskale sa po šest čestica. Neparne čestice pripadaju Subskali socijalnog vrjednovanja ogovaranja (npr. *Volim podijeliti ono što čujem o drugim ljudima.*), dok se parne čestice odnose na Subskalu moralnog vrjednovanja ogovaranja (npr. *Pogrešno je pričati o drugima kada oni nisu prisutni.*). Sudionici su na skali od pet stupnjeva (1 = uopće se ne slažem, 5 = u potpunosti se slažem) trebali označiti u kojoj mjeri se slažu s pojedinom tvrdnjom. Pet od šest čestica na Subskali moralnog vrjednovanja koje izražavaju negativno mišljenje o ogovaranju obrnuto su bodovane, tako da veći rezultat na toj subskali i cijeloj skali upućuje na pozitivniji stav prema ogovaranju. Ukupni rezultat na skali i pojedinim subskalama izračunat je kao prosječna vrijednost procjena na pojedinim česticama. U ovom istraživanju skala je pokazala zadovoljavajuću unutrašnju konzistenciju (Cronbach $\alpha = .83$), kao i Subskala socijalnog vrjednovanja ($\alpha = .85$), dok je Subskala moralnog vrjednovanja imala nešto niži Cronbach alpha koeficijent ($\alpha = .66$).

3.3. Postupak

Istraživanje je provedeno tijekom ožujka i travnja 2021. godine putem Google Forms online obrasca. Odobrenje za provođenje istraživanja dalo je Etičko povjerenstvo Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru. Poveznica na upitnik dijeljena je putem društvenih mreža (Facebook, Viber). U uputi upitnika, sudionicima je bilo navedeno da je sudjelovanje dobrovoljno i anonimno te da mogu odustati u bilo kojem trenutku. Također, zamoljeni su da na pitanja odgovaraju što iskrenije je moguće. Procijenjeno vrijeme za ispunjavanje je bilo 10 minuta. Kako bi mogli pristupiti daljnjem ispunjavanju upitnika, sudionici su trebali označiti „Pristajem“ kao potvrdu da se slažu s prikupljanjem njihovih podataka.

4. Rezultati

Provjerom normalnosti distribucija, utvrđena su značajna odstupanja za Skalu potrebe za dramom i Skalu stavova prema ogovaranju, kao i pripadajuće subskale. Distribucija rezultata na Subskali interpersonalne manipulacije je pozitivno asimetrična, što je također utvrđeno u istraživanju koje je provela Vulin (2019). Međutim, pošto su vrijednosti koeficijenta asimetričnosti i kurtičnosti svih korištenih mjera u dozvoljenim granicama (Kline, 2005), u daljnjoj obradi korišteni su parametrijski statistički postupci.

U Tablici 1 prikazani su deskriptivni parametri na cijelom uzorku, kao i zasebno za podskupine muških i ženskih sudionika. Također, prikazane su razlike između rezultata muškaraca i žena na ispitivanim mjerama te značajnost provedenih t-testova za nezavisne uzorke.

Tablica 1 Aritmetičke sredine (*M*) i standardne devijacije (*SD*) rezultata na mjerama potrebe za dramom i stava prema ogovaranju u cijelom uzorku (*N* = 299) i podskupinama muških (*n* = 76) i ženskih (*n* = 223) sudionika

(Sub)skala	<i>M</i> (<i>SD</i>) Cijeli uzorak	<i>M</i> (<i>SD</i>) Žene	<i>M</i> (<i>SD</i>) Muškarci	<i>t</i>	<i>df</i>
Potreba za dramom	3.02 (0.90)	2.96 (0.87)	3.19 (0.97)	-1.93	297
Interpersonalna manipulacija	1.96 (1.08)	1.81 (0.98)	2.40 (1.21)	-4.31***	297
Impulzivna direktnost	4.15 (1.40)	4.21 (1.43)	3.98 (1.31)	1.24	297
Izigravanje žrtve	3.18 (1.31)	3.13 (1.32)	3.34 (1.28)	-1.22	297
Stav prema ogovaranju	2.32 (0.63)	2.28 (0.61)	2.46 (0.66)	-2.24*	297
Socijalno vrjednovanje	2.29 (0.85)	2.28 (0.86)	2.33 (0.84)	-0.48	297
Moralno vrjednovanje	2.36 (0.60)	2.28 (0.57)	2.59 (0.63)	-4.09***	297

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Generalno, nije utvrđena značajna razlika između muških i ženskih sudionika u iskazanoj potrebi za dramom. Međutim, utvrđena je značajna razlika u interpersonalnoj manipulaciji, pri čemu muški sudionici imaju, u prosjeku, veći rezultat na Subskali interpersonalne manipulacije nego ženske sudionice. Nije utvrđena značajna spolna razlika kod mjera izigravanja žrtve i impulzivne direktnosti. Nadalje, utvrđena je značajna razlika u stavovima

prema ogovaranju i, konkretno, komponenti moralnog vrjednovanja ogovaranja između muških i ženskih sudionika, pri čemu muški sudionici imaju, u prosjeku, veći rezultat nego ženske sudionice. Nije utvrđena značajna razlika između muških i ženskih sudionika na dimenziji socijalnog vrjednovanja ogovaranja.

U Tablici 2 prikazane su dobivene vrijednosti Pearsonova koeficijenta korelacije između dobi, potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju.

Tablica 2 Prikaz povezanosti između ispitivanih varijabli ($N = 299$)

Varijabla	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Dob	-.07	-.10	.10	-.11	-.28***	-.35***	-.08
2. Potreba za dramom	1	.68 ⁺	.63 ⁺	.80 ⁺	.22***	.25***	.12*
3. Interpersonalna manipulacija		1	.28***	.28***	.32***	.31***	.24***
4. Impulzivna direktnost			1	.22***	.16**	.17**	.10
5. Izigravanje žrtve				1	.05	.10	-.03
6. Stav prema ogovaranju					1	.91 ⁺	.81 ⁺
7. Socijalno vrjednovanje						1	.49***
8. Moralno vrjednovanje							1

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Napomena: ⁺ spuriozne korelacije

Utvrđena je značajna pozitivna povezanost između rezultata na Skali potrebe za dramom i Skali stavova prema ogovaranju. Sudionici koji imaju, prosjeku, veći rezultat na Skali potrebe za dramom, ujedno su ostvarili veći rezultat na Skali stavova prema ogovaranju. Rezultati na Subskali interpersonalne manipulacije su značajno pozitivno povezani sa rezultatima na Skali stavova prema ogovaranju, kao i na Subskalama socijalnog i moralnog vrjednovanja ogovaranja. Rezultati na Subskali impulzivne direktnosti su značajno pozitivno povezani s rezultatima na Skali stavova prema ogovaranju i Subskali socijalnog vrjednovanja ogovaranja, no ne i moralnog. Nije utvrđena značajna povezanost rezultata na Subskali izigravanja žrtve s rezultatima na Skali stavova prema ogovaranju te Subskalama socijalnog i moralnog vrjednovanja ogovaranja. Također, utvrđena je značajna negativna povezanost dobi i rezultata na Skali stavova prema ogovaranju te Subskali socijalnog vrjednovanja ogovaranja, stariji sudionici imaju, u prosjeku, niže rezultate na Skali stavova

prema ogovaranju i Subskali socijalnog vrjednovanja ogovaranja. Nije utvrđena značajna povezanost dobi s rezultatima na ostalim mjerama. Korelacije između subskala potrebe za dramom su niske pozitivne, dok je između subskala stavova prema ogovaranju umjerena pozitivna povezanost.

U Tablici 3 prikazani su rezultati multiplih regresijskih analiza u kojima su kriterijske varijable bile stav prema ogovaranju, odnosno njegove pojedine komponente, a prediktori tri komponente potrebe za dramom.

Tablica 3 Rezultati multiple regresijske analize komponenti potrebe za dramom kao prediktora stavova prema ogovaranju, socijalnog i moralnog vrjednovanja ogovaranja ($N = 299$)

Kriterij	Prediktor	β	t	R^2	$F(3,295)$
Stavovi prema ogovaranju	Interpersonalna manipulacija	.32***	5.36***		
	Impulzivna direktnost	.08	1.43	.11***	12.43
	Izigravanje žrtve	-.05	-0.93		
Socijalno vrjednovanje ogovaranja	Interpersonalna manipulacija	.28***	4.75***		
	Impulzivna direktnost	.09	1.50	.10***	11.00
	Izigravanje žrtve	.00	0.01		
Moralno vrjednovanje ogovaranja	Interpersonalna manipulacija	.26***	4.38***		
	Impulzivna direktnost	.05	0.84	.07***	7.70
	Izigravanje žrtve	-.11	-1.93		

*** $p < .001$

Kao što se može vidjeti iz Tablice 3, komponente potrebe za dramom objašnjavaju 11.22% varijance stavova prema ogovaranju, te 10.06% varijance socijalnog vrjednovanja ogovaranja i 7.26% varijance moralnog vrjednovanja ogovaranja. Utvrđeno je da je interpersonalna manipulacija jedini značajan prediktor varijance stavova prema ogovaranju,

uključujući obje njegove dimenzije, dok impulzivna direktnost i izigravanje žrtve nemaju značajan doprinos.

5. Rasprava

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati povezanost potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju te prediktorski doprinos komponenti potrebe za dramom objašnjenju varijance stavova prema ogovaranju, uključujući dimenzije socijalnog i moralnog vrjednovanja. Pored toga, ispitane su spolne razlike u potrebi za dramom i stavovima prema ogovaranju, te njihov odnos s dobi sudionika.

5.1. Odnos potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju

Potreba za dramom je crta ličnosti koja obuhvaća manipulativno ponašanje, iznošenje mišljenja bez prethodnog razmatranja posljedica te percipiranje sebe kao žrtve tuđih postupaka. S obzirom na to da pojedinac sebe percipira žrtvom, to mu ujedno omogućuje i opravdavanje vlastitog manipulativnog ponašanja prema drugima (Frankowski i sur., 2016). U ovom istraživanju, ispitan je odnos sa stavovima prema ogovaranju. Ogovaranje se definira kao neformalan razgovor između minimalno dvije osobe tokom kojeg se dijele informacije o osobi koja nije prisutna (Litman i Pezzo, 2005). Sukladno nalazima istraživanja Frankowskog i suradnika (2016), pretpostavljeno je da će potreba za dramom i stavovi prema ogovaranju biti u pozitivnoj korelaciji te da će interpersonalna manipulacija i izigravanje žrtve biti pozitivno povezane sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja. Za impulzivnu direktost je očekivano da će biti pozitivno povezana sa socijalnim, no ne i moralnim vrjednovanjem ogovaranja. Nakon provedenih statističkih analiza, hipoteza je djelomično potvrđena. Interpersonalna manipulacija je pozitivno povezana sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja, dok je impulzivna direktost pozitivno povezana sa socijalnim vrjednovanjem, no ne i moralnim. Međutim, izigravanje žrtve nije značajno povezano sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja.

Interpersonalna manipulacija bila je značajno povezana sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja. Karakterizira ju tendencija pojedinca da utječe na tuđe ponašanje u svrhu zadovoljavanja vlastitih želja i potreba, što je moguće postići ogovaranjem. Ovakvim prijenosom informacija, pojedinac utječe na mišljenje sugovornika o osobi koju se ogovara. Dok narušava tuđu, pojedinac ujedno poboljšava vlastitu reputaciju (Campbell, 2004). S obzirom na to da je ogovaranje sredstvo koje ispunjava potrebu kontroliranja tuđeg ponašanja i mišljenja, pojedinci koji su skloni manipulaciji pridaju veću važnost socijalnoj funkciji i dobitima od ogovaranja, uz istodobno zanemarivanje potencijalne štete koju ogovaranje nosi sa sobom i, sukladno tome, manju sklonost moralnoj osudi ogovaranja

(Frankowski i sur., 2016). Nadalje, utvrđeno je da pozitivan stav prema ogovaranju značajno ali, zapravo, nisko korelira s impulzivnom direktnošću, te da takva povezanost vrijedi za socijalnu ali ne i moralnu dimenziju ogovaranja. Drugim riječima, sklonost impulzivnom direktnom reagiranju donekle implicira povoljniju percepciju socijalne funkcije ogovaranja (npr. ogovaranje kao izvor zabave, koji doprinosi dinamici međuljudskih odnosa), ali nema implikacije za percepciju (ne)etičnosti ogovaranja, odnosno razmatranje je li nešto prikladno izreći u određenoj situaciji te hoće li izrečeno potencijalno povrijediti drugu osobu. Dobiveni obrazac ne iznenađuje jer obilježje impulzivnosti, posebice impulzivnog govora, jest otvoreno iznošenje vlastitog mišljenja bez obzira na kontekst situacije. (Frankowski i sur., 2016). Konačno, što se tiče tendencije izigravanja žrtve kao komponente potrebe za dramom, rezultati ovog istraživanja pokazuju da ona ne kovarira sa stavom prema ogovaranju. Polazna pretpostavka o pozitivnoj vezi temeljila se na rezultatima istraživanja Frankowskog i suradnika (2016). No, pri interpretaciji ovih nekonzistentnih nalaza treba imati u vidu da u izvornom istraživanju sa sudionicima iz SAD-a dobivene povezanosti nisu bile visoke (između .13 i .20, ovisno o uzorku). Osim toga, u tom istraživanju autori zapravo nisu očekivali povezanost ove komponente potrebe za dramom sa stavom prema ogovaranju. Naime, moguće je da sklonost percepciji sebe kao žrtve različitih okolnosti, pa i ogovaranja, vodi nepovoljnijoj evaluaciji ogovaranja, ali i da, u mjeri u kojoj pridonosi stvaranju predožbe o sebi kao žrtvi, rezultira tendencijom njegova opravdavanja, odnosno pozitivnijem stavu. Obje mogućnosti mogu se provjeriti u nekim budućim istraživanjima tako da se uključe i mjere dviju spomenutih suprotnih tendencija.

Subskale potrebe za dramom su bile nisko pozitivno povezane međusobno, slično kao i kod Vulin (2019). Umjerena pozitivna korelacija utvrđena je između Subskala socijalnog i moralnog vrjednovanja ogovaranja, što je također u skladu s rezultatima istraživanja Litmana i Pezza (2005). Utvrđene korelacije između subskala potrebe za dramom potvrđuju da subskale mjere različite konstrukte, dok kod subskala stavova prema ogovaranju postoji određeno preklapanje (Arovah i Heesch, 2020).

5.2. Doprinos komponenti potrebe za dramom objašnjenju stavova prema ogovaranju

Kako bi se dao odgovor na drugi istraživački problem, provedene su multiple regresijske analize te je utvrđeno da komponente potrebe za dramom objašnjavaju 11.22% varijance stavova prema ogovaranju, 10.06% varijance socijalnog vrjednovanja ogovaranja te 7.26% moralnog vrjednovanja. Iako je utvrđena pozitivna bivarijatna povezanost impulzivne direktnosti i stavova prema ogovaranju te socijalnog vrjednovanja ogovaranja, jedino se

interpersonalna manipulacija pokazala značajnim prediktorom stavova prema ogovaranju. Razlog zašto je samo jedan prediktor bio značajan jest taj što je i na bivarijantnoj razini povezanost stava prema ogovaranju s preostale dvije komponente niska (impulzivna direktnost), odnosno neznčajna (izigravanja žrtve). Dobiveni obrazac u skladu je sa zapažanjem da pozitivnoj evaluaciji ogovaranja pridonosi prvenstveno interpersonalna manipulativnost (Frankowski i sur., 2016). Naime, sklonost manipulaciji, koja može uključivati i ogovaranje, vjerojatno pridonosi percepciji njegove korisnosti kao i njegove moralne prihvatljivosti, odnosno njegovoj općenito povoljnijoj evaluaciji. Kao što pokazuju rezultati ovog istraživanja, manipulativnost može u potpunosti objasniti povezanost stava prema ogovaranju s impulzivnom direktnošću: kad se uključi u isti skup prediktora s interpersonalnom manipulativnošću, ova komponenta potrebe za dramom nema zasebnog doprinosa objašnjenju varijance stavova prema ogovaranju.

5.3. Odnos potrebe za dramom i stava prema ogovaranju s dobi sudionika

U ovom istraživanju, također je ispitan odnos dobi s potrebom za dramom i stavovima prema ogovaranju. Pretpostavljeno je da će rezultati na Skali potrebe za dramom i Skali stavova prema ogovaranju pokazati tendenciju opadanja u funkciji dobi sudionika. Rezultati istraživanja su djelomično u skladu s polaznom pretpostavkom. Između dobi i potrebe za dramom nije utvrđena značajna povezanost, dok je između dobi i stavova prema ogovaranju i, konkretno, socijalnog vrjednovanja ogovaranja utvrđena negativna povezanost. U istraživanju Frankowskog i suradnika (2016) na uzorku studentske populacije nije utvrđena povezanost dobi i potrebe za dramom, međutim na uzorku iz šire populacije utvrđena je negativna povezanost dobi i potrebe za dramom, specifično interpersonalne manipulacije i izigravanja žrtve. Slična tendencija utvrđena je i u uzorku iz Republike Hrvatske (Ćubela Adorić i Vulin, 2019; Vulin, 2019). Dob je negativno korelirala s rezultatima na Subskali interpersonalne manipulacije, međutim korelacije, kao i kod istraživanja Frankowskog i suradnika (2016), nisu bile visoke. Iako je istraživanje koje je prikazano u ovom radu bilo otvoreno za sve punoljetne osobe, većinu uzorka su činili mladi ljudi. Moguće je da zbog homogenosti u pogledu dobi nisu utvrđene povezanosti.

Kao što je već navedeno, analiza povezanosti između dobi sudionika i stavova prema ogovaranju pokazala je da stariji sudionici iskazuju negativniji stav, prvenstveno na socijalnoj dimenziji ogovaranja, dok povezanost s moralnom dimenzijom nije značajna. U prethodnim istraživanjima koja su se bavila sklonosti ogovaranju utvrđene su razlike između žena s obzirom na njihovu dob, pri čemu su mlađe sudionice bile sklonije ogovarati nego

starije (Campbell, 2004; Massar i sur., 2011). Litman i Pezzo (2005) navode da je stav prema ogovaranju neovisan o stvarnom sudjelovanju u ogovaranju, međutim postoje preklapanja učestalosti ogovaranja te interpersonalne znatiželje s ekstravertiranim ponašanjem. U odnosu na ranu i srednju odraslu dob, u kasnoj dobi dolazi do opadanja društvenosti, veće opreznosti i porasta ugodnosti (Berk, 2008). Ovakve navode potvrđuju Debast i suradnici (2014) u meta-analizi promjena osobina ličnosti tijekom starenja. Neuroticizam, ekstravertiranost i otvorenost k iskustvu opadaju s dobi, dok ugodnost i savjesnost povećavaju. Koliko je poznato, dosad nije provedeno istraživanje odnosa petfaktorskog modela ličnosti i potrebe za dramom, ali se neke pretpostavke o njihovim relacijama vjerojatno mogu izvesti na temelju spoznaja o tome kako se ove osobine ličnosti mijenjaju s dobi pojedinca. Primjerice, emocionalno stabilniji pojedinci su otporniji na teške životne okolnosti (Soto, 2018), što nije sukladno obilježjima potrebe za dramom, posebice dimenzije izigravanja žrtve. Ovakve promjene ličnosti su pod utjecajem bioloških (naslijeđe) i društvenih (društvene uloge, životne okolnosti) faktora (Soto, 2018).

5.4. Spolne razlike u potrebi za dramom i stavovima prema ogovaranju

Sukladno prethodnim istraživanjima (Frankowski i sur., 2016; Litman i Pezzo, 2005; Ninković, 2017), pretpostavljeno je da se muškarci i žene neće razlikovati u izraženosti potrebe za dramom te da će postojati razlike u stavovima prema ogovaranju. U ovom istraživanju, hipoteza je djelomično potvrđena. Muški sudionici su, u odnosu na žene iskazali, u prosjeku, veću sklonost interpersonalnoj manipulaciji te pozitivniji stav prema ogovaranju, posebice na dimenziji njegove moralnosti.

U istraživanju Vulin (2019) je utvrđena značajna spolna razlika samo na Subskali interpersonalne manipulacije, dok je Bakota (2021) također utvrdila spolne razlike i u ukupnim rezultatima na Skali potrebe za dramom. Kako navode Jones i Paulhus (2014), manipulativne osobine ličnosti te s njima povezane psihopatske osobnosti su izraženije kod muškaraca. Uzevši u obzir rezultate istraživanja graničnog poremećaja ličnosti i mračne trijade, postoji mogućnost da se potreba za dramom kod muškaraca manifestira kroz izraženije antisocijalno i manipulativno ponašanje, nego što je to slučaj kod žena (Johnson i sur., 2003).

Kad je riječ o spolnim razlikama u ogovaranju, rezultati istraživanja nisu potpuno konzistentni. Razlike su dijelom povezane s onim što se, zapravo, ispituje: stav prema ogovaranju ili sklonost ogovaranju. Naime, istraživanja stavova prema ogovaranju upućuju na povoljniji stav kod muškaraca nego kod žena (npr. Litman i Pezzo, 2005), što je potvrđeno

i u ovom istraživanju, u kojem su muškarci su iskazali, u prosjeku, generalno povoljniji stav nego žene, posebice prema moralnosti ogovaranja. Međutim, kao što navode Litman i Pezzo (2005), ova razlika nije utvrđena u svim provedenim studijama, a veličina učinka uglavnom je mala. S druge strane, neka istraživanja sklonosti ogovaranju pokazuju da je smjer spolne razlike obrnut. Na primjer, u istraživanju ogovaranja kao strategije eliminacije suparnika u ljubavnoj vezi, koje je provela Kelam (2018), muški sudionici pokazali veću sklonost ogovaranju potencijalnih suparnika nego ženski sudionici. Prema tumačenju autorice, sklonost ogovaranju kod muškaraca u ovoj specifičnoj situaciji vjerojatno je odraz njihove seksualne ljubomore prema potencijalnim suparnicima. Prema nekim istraživanjima, ne postoji razlika u količini ogovaranja između muškaraca i žena, međutim postoji razlika u temama ogovaranja – žene komentiraju fizički izgleda drugih žena i socijalne odnose, a muškarci status, moć i postignuća drugih muškaraca (Eckhaus i Ben-Hador, 2017). Prema Schiau (2017), žene su sklonije spominjati druge osobe u razgovoru, dok muškarci pričaju o sebi odnosno hvale se. Ovakvi navodi su u skladu s funkcijama ogovaranja, među kojima su narušavanje reputacije drugih, dok se u isto vrijeme promovira vlastita reputacija (Campbell, 2004).

5.5. Završna razmatranja

Provedeno istraživanje, u kojem je prvi puta ispitan odnos potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju u uzorku sudionika iz Hrvatske, predstavlja replikaciju jedne od studija koje su na uzorku sudionika iz Sjedinjenih Američkih Država proveli Frankowski i suradnici (2016). Uz doprinos postojećim empirijskim spoznajama o sociodemografskim i osobnim korelatima potrebe za dramom, ovo je istraživanje rezultiralo i adaptacijom jednog instrumenta (Skala stava prema ogovaranju), koji do sada, koliko je poznato, nije primjenjivan u istraživanjima sa sudionicima iz RH. Rezultati ove, preliminarne primjene sugeriraju da se radi o uglavnom zadovoljavajuće osjetljivom, valjanom i pouzdanom instrumentu; izuzetak je Subskala moralnog vrjednovanja, čija je pouzdanost tipa unutarnje konzistencije u ovoj primjeni nešto niža od konvencionalno prihvatljive razine (tj. $\alpha = .70$), na što bi u eventualnim daljnjim primjenama trebalo obratiti pozornost.

Na kraju, potrebno je navesti određene nedostatke i ograničenja provedenog istraživanja. Za prikupljanje podataka korišten je online obrazac koji je dijeljen putem društvenih mreža. Ovo je potencijalno otežalo pristup sudionicima starije dobi, pošto su manjinski korisnici društvenih mreža. Nastavno na nedostatak korištenja online obrasca, u slučaju nejasnoće pitanja ne postoji mogućnost naknadnog objašnjavanja od strane ispitivača. Nadalje, omjer

muških i ženskih sudionika nije bio jednak. Žene su činile 74.58% ukupnog uzorka, dok je udio muškaraca iznosio 25.41%. Prijedlozi za buduća istraživanja jesu da se uzmu u obzir navedeni nedostaci te da se nacrt istraživanja proširi novim konstruktima. Poželjno bi bilo uključiti i mjeru stvarnog sudjelovanja u ogovaranju, primjerice ispitati imaju li pojedinci s izraženom potrebom za dramom tendenciju više spominjati druge osobe u negativnom smislu, s obzirom na to da na taj način stvaraju sukobe. Detaljniji uvid u probleme koje u interpersonalnim odnosima može implicirati potreba za dramom mogu pružiti i podaci od drugih osoba u socijalnoj mreži pojedinca, uključujući procjene drugih o izraženosti potrebe za dramom kod konkretnog pojedinca i njihovu usporedbu s njegovim rezultatima na Skali potrebe za dramom.

6. Zaključci

1. Utvrđena je statistički značajna pozitivna povezanost između potrebe za dramom i stavova prema ogovaranju. Analize na razini pojedinih komponenti potrebe za dramom i stava prema ogovaranju pokazale su da je interpersonalna manipulacija pozitivno povezana sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja, dok je impulzivna direktnost pozitivno povezana sa socijalnim, no ne i moralnim vrjednovanjem. Nije utvrđena statistički značajna povezanost tendencije izigravanja žrtve sa socijalnim i moralnim vrjednovanjem ogovaranja.

2. Od svih komponenti potrebe za dramom, samo se interpersonalna manipulacija pokazala značajnim prediktorom stava prema ogovaranju i njegovih pojedinih dimenzija.

3. Utvrđena je statistički značajna negativna povezanost dobi i stava prema ogovaranju, prvenstveno njegove komponente socijalnog vrjednovanja ogovaranja. Nije utvrđena povezanost dobi i komponente moralnog vrjednovanja ogovaranja, kao ni dobi i potrebe za dramom.

4. Utvrđena je razlika u stavu prema ogovaranju, prvenstveno njegovoj moralnoj komponenti, između muških i ženskih sudionika, pri čemu muški sudionici imaju, u prosjeku, veći rezultat na Skali stavova prema ogovaranju i njenoj moralnoj komponenti u odnosu na ženske sudionice. Također, utvrđena je razlika u interpersonalnoj manipulaciji, pri čemu su muški sudionici iskazali, u prosjeku, veću sklonost interpersonalnoj manipulaciji nego ženske sudionice. Nije utvrđena razlika među spolovima na mjerama socijalnog vrjednovanja ogovaranja, kao ni na mjerama impulzivne direktnosti i izigravanja žrtve.

7. Literatura

- Arovah, N. I. i Heesch, K. C. (2020). Verification of the reliability and validity of the short form 36 scale in Indonesian middle-aged and older adults. *Journal of Preventive Medicine and Public Health*, 53(3), 180–188.
- Bakota, M. (2021). *Odnos tendencije interpersonalne viktimizacije, interpersonalne orijentacije i sklonosti dramatiziranju kod hrvatskih studenata* [Diplomski rad]. Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru.
- Baumeister, R. F., Zhang, L. i Vohs, K. D. (2004). Gossip as cultural learning. *Review of General Psychology*, 8(2), 111–121.
- Berk, L. E. (2008). *Emocionalni i socijalni razvoj u kasnoj odrasloj dobi*. Naklada Slap.
- Blagov, P. S., Fowler, K. A. i Lilienfeld, S. O. (2007). Histrionic personality disorder. U W. O'Donohue, K.A. Fowler i S.O. Lilienfeld (Ur.), *Personality disorders: toward the DSM-V* (str. 203-232). SAGE Publications, Inc.
- Campbell, A. (2004). Female competition: causes, constraints, content, and contexts. *Journal of Sex Research*, 41(1), 16–26.
- Debast, I., van Alphen, S. P. J., Rossi, G., Tummers, J. H. A., Bolwerk, N., Derksen, J. J. L. i Rosowsky, E. (2014). Personality traits and personality disorders in late middle and old age: do they remain stable? A literature review. *Clinical Gerontologist*, 37(3), 253–271.
- Ćubela Adorić, V., Ninković, T. i Smolić, A. (2020). Skala potrebe za dramom (SPD). U: V. Ćubela Adorić, I. Burić, I. Macuka, M. Nikolić Ivanišević i A. Slišković (Ur.), *Zbirka psihologijskih skala i upitnika: svezak 10* (str. 63-74). Sveučilište u Zadru.
- Ćubela Adorić, V. i Vulin, A. (2019, rujan). Need for drama and strategies of self- and interpersonal negative emotions regulation. Priopćenje na skupu 8. međnarodni kongres psihologov Slovenije, Zreče, Slo-venija.

- Eckhaus, E. i Ben-Hador, B. (2017). Gossip and gender differences: a content analysis approach. *Journal of Gender Studies*, 28(1), 97–108.
- Ellwardt, L., Labianca, G. i Wittek, R. (2012). Who are the objects of positive and negative gossip at work? *Social Networks*, 34(2), 193–205.
- Farley, S. D. (2011). Is gossip power? The inverse relationships between gossip, power, and likability. *European Journal of Social Psychology*, 41(5), 574–579.
- Foster, E. K. (2004). Research on gossip: taxonomy, methods, and future directions. *Review of General Psychology*, 8(2), 78–99.
- Frankowski, S., Lupo, A. K., Smith, B. A., Dane'El, M., Ramos, C. i Morera, O. F. (2016). Developing and testing a scale to measure need for drama. *Personality and Individual Differences*, 89, 192–201.
- Hartung, F.-M. i Renner, B. (2013). Social curiosity and gossip: related but different drives of social functioning. *PLoS ONE*, 8(7).
- Johnson, D. M., Tracie Shea, M., Yen, S., Battle, C. L., Zlotnick, C., Sanislow, C. A., Grilo, C. M., Skodol, A. E., Bender, D. S., McGlashan, T. H., Gunderson, J. G. i Zanarini, M. C. (2003). Gender differences in borderline personality disorder: findings from the collaborative longitudinal personality disorders study. *Comprehensive Psychiatry*, 44(4), 284–292.
- Jones, D. N. i Paulhus, D. L. (2014). Introducing the Short Dark Triad (SD3). *Assessment*, 21(1), 28–41.
- Kelam, M. (2018). *Percepcija vlastite vrijednosti kao partnera i sklonost ogovaranju potencijalnih suparnika u ljubavnoj vezi* [Diplomski rad]. Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. The Guilford Press.

- Litman, J. A. i Pezzo, M. V. (2005). Individual differences in attitudes towards gossip. *Personality and Individual Differences*, 38(4), 963–980.
- Lyons, M. T. i Hughes, S. (2015). Malicious mouths? The Dark Triad and motivations for gossip. *Personality and Individual Differences*, 78, 1–4.
- Martinescu, E., Janssen, O. i Nijstad, B. A. (2014). Tell me the gossip. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(12), 1668–1680.
- Massar, K., Buunk, A. P. i Rempt, S. (2012). Age differences in women’s tendency to gossip are mediated by their mate value. *Personality and Individual Differences*, 52(1), 106–109.
- McAndrew, F. T. (2014). The “sword of a woman”: Gossip and female aggression. *Aggression and Violent Behavior*, 19(3), 196–199.
- Nevo, O., Nevo, B. i Derech-Zehavi, A. (1993). The development of the Tendency to Gossip Questionnaire: construct and concurrent validation for a sample of Israeli college students. *Educational and Psychological Measurement*, 53(4), 973–981.
- Ninković, T. (2017). *Povezanost sklonosti dramatiziranju sa samopoštovanjem i crtama ličnosti mračne trijade* [Završni rad]. Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru.
- Panksepp, J. (2003). *Textbook of biological psychiatry*. John Wiley & Sons, Inc.
- Schiau, I. (2017). Women gossip and men brag: perceived gender differences in the use of humor by Romanian older women. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 19(1), 69–76.
- Soto, C. J. (2018). Big Five personality traits. U: M. H. Bornstein, M. E. Arterberry, K. L. Fingerman i J. E. Lansford (Ur.), *The SAGE encyclopedia of lifespan human development* (str. 240-241). Sage.
- Vulin, A. (2019). *Povezanost crta mračne trijade i sklonosti dramatiziranju sa samoregulacijom i interpersonalnom regulacijom emocija* [Diplomski rad]. Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru.